

Legyen az AB , BD és BC szakaszok felezőpontja rendre F_1 , F_2 és F_3 . Egy háromszög körülírt körének középpontját bármelyik két oldalfelező merőlegesének metszéspontjaként megkaphatjuk, ezért az előbb említett három szakasz felezőmerőlegesei O_1 , O_2 és O_3 mindegyikét meghatározzák. Mivel az $ABD\triangle$ tompaszögű, O_3 ennek a háromszögnek – és ABC -nek is – külső pontja, F_2 pedig az $ABC\triangle$ belső pontja. Ezért – és az F_1 és F_2 -nél lévő derékszögek miatt – $O_3F_1F_2B$ konvex húrnégyszög, amiből $F_1O_3F_2\angle = F_1BF_2\angle = 36^\circ$. Hasonlóan a $BF_3O_2F_2$ konvex húrnégyszögből az $F_2O_2O_1$ külső szög is 36° . Így az $O_1O_2O_3\triangle$ két szöge 36° , tehát valóban hasonló a $DBA\triangle$ -höz, hiszen $ABD\angle = \frac{72^\circ}{2} = 36^\circ$.

Számítsuk ki ezután az $O_1O_2 : O_2O_3$ arányt. Vezessük be az $AB = AC = b$ és $BC = a$ jelölést. Tekintve, hogy a BCD és az ABD háromszögek egyenlő szárúak, $BC = BD = AD = a$ és $CD = b - a$. Az első részben igazolt hasonlóság szerint $O_1O_2 : O_2O_3 = AD : AB = a : b$, tehát az $\frac{a}{b}$ arányt kell meghatároznunk. A szögfelező tétel szerint: $\frac{a}{b} = \frac{b-a}{a}$,

amelyből $\left(\frac{a}{b}\right)^2 + \frac{a}{b} - 1 = 0$. Ebből $\frac{a}{b} = \frac{-1 \pm \sqrt{5}}{2}$, és mivel $\frac{a}{b} > 0$, $\frac{a}{b} = \frac{\sqrt{5}-1}{2}$.

Szabó Jácint (Győr, Révai M. Gimn., III. o.t.)

Megjegyzések. 1. A D pont az aranymetszés szerint osztja a CA szakaszt. Ez azt jelenti, hogy $CD : DA = DA : CA$, ami ekvivalens azzal, hogy $CD : DA = \frac{\sqrt{5}-1}{2}$.

2. A feladat ábrája alapján meghatározhatjuk 18° , 36° , 54° , 72° , 108° stb. szögfüggvényeit. Pl.: $\cos 36^\circ = \frac{b}{2a} = \frac{1}{2} \cdot \frac{2}{\sqrt{5}-1} = \frac{\sqrt{5}+1}{4}$.

3. Az előző pontban említett adatokkal, pl. $\cos 36^\circ$ -kal $O_1O_2 : O_2O_3$ kifejezhető. Több megoldónk a szinusz tétellel (vagy egyéb trigonometrikus eszközzel) számolva a következőt kapta: $O_1O_2 : O_2O_3 = a : b = \sin 36^\circ : \sin 72^\circ = \frac{1}{2 \cdot \cos 36^\circ}$. Ez a megoldás akkor lenne teljes, ha $\cos 36^\circ$ „pontos” értékének meghatározását is tartalmazná.

4. Az $ABC\triangle$ tíz példányából egy szabályos tízszög állítható össze. Ennek minden második csúcsa egy szabályos ötszöget határoz meg. Mivel $\frac{\sqrt{5}-1}{2}$ szerkeszthető, feladatunk eljárást ad a szabályos öt- és tízszög szerkesztésére.

5. Megmutatható, hogy ha egy egyenlő szárú háromszöget az alapon fekvő egyik szög felezője két egyenlő szárú háromszögre vág, akkor a háromszögek szárai közötti szöge 36° .

Méder Áron (Budapest, Táncsics M. Gimn., II. o.t.) dolgozata alapján

